

УДК 336.02:338.434

JEL Classification: E62 Q14

Радченко О.Д.

*к.е.н., с.н.с., провідний науковий співробітник
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
м. Київ, Україна
E-mail: oxanarad@ukr.net*

ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА ДІЄВІСТЬ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Анотація

У дослідженні висвітлено основні підходи до визначення та формування ефективності механізму державного фінансування сільського господарства України в умовах євроінтеграції. Мало опрацьованими залишаються комплексні підходи до вивчення механізму та інструментів державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України. При цьому проблема знову ж таки ускладнюється міжнародними вимогами “дозування” методів та обсягів державного регулювання галузі.

В ході дослідження визначено основні критерії державної підтримки сільського господарства в умовах реформування системи податкових пільг, співпраці України з МВФ та процесами євроінтеграції. Наводяться результати аналізу передумов та заходів, що спричинили зміну напрямів та обсягів державної підтримки у бюджеті на 2016 рік.

Для розв'язання проблеми поліпшення дієвості державного фінансування слід запровадити масштабну державну програму, із залученням міжнародних фінансових організацій та місцевих органів влади та територіальних громад. У фінансовому забезпеченні важливу роль має відігравати розширення фінансово-кредитного ринку, вдосконалення фінансової інфраструктури, їх аграрна спрямованість, створення кооперативних банків, підтримка розвитку кредитних спілок, розвиток страхового аграрного бізнесу, гарантійних та інших фінансових установ. Отримані результати відстоюють ідею про необхідність державної підтримки конкурентного середовища, а не лише окремих форм господарювання та забезпечення гарантування продовольчої безпеки методами регуляторної політики, спрямованої на підтримку галузі.

Подальшими напрямками досліджень можуть виступати формування методики підвищення ефективності державної підтримки сільського господарства, визначення стратегічних цілей та індикаторів розвитку, щоб державна підтримка надавалась з найбільшою віддачею та ефективністю та сприяла розвитку виробництва.

***Ключові слова:** аграрний сектор, державна підтримка, бюджетні програми, ефективність державної підтримки, стратегія розвитку державної підтримки, євроінтеграція.*

Вступ. Державне фінансування сільського господарства України здійснюється практично постійно, а з часу здобуття політичної незалежності, пройшло шлях розвитку, неоднозначно оцінюваний за сутністю, рівнем організації та соціально-економічною результативністю.

З одного боку, є значний пласт питань, що формують проблематику державної підтримки галузі через пряме та непряме фінансування, а з другого – широке коло критеріїв здійснюваної оцінки та ефективності механізму і інструментарію державної підтримки. Усе це актуалізує потребу наукової систематизації напрямів державної фінансової політики підтримки та дієвості її механізмів.

Дискусії в даному напрямку поглибилися у зв'язку зі вступом до Світової організації торгівлі (СОТ), країни-члени якої ведуть політику експортної експансії, тому вважається, що державна підтримка спотворює ринкові відносини та перешкоджає лібералізації торгівлі. Хоч розміри прямої державної підтримки за програмою так званого «жовтого кошика» в Україні знаходяться в допустимих межах, але в умовах реформування спецрежимів можуть і мають суттєво змінитися, що теж потребує детального аналізу.

Мало опрацьованими залишаються комплексні підходи до вивчення механізму та інструментів державного регулювання розвитку аграрного сектора економіки України. При цьому проблема знову ж таки ускладнюється міжнародними вимогами “дозування” методів та обсягів державного регулювання галузі.

Фактично питання про те, де у сільському господарстві більш ефективні державні механізми, а де – ринкові, не має однозначної відповіді. Таким чином, міра участі держави в регулюванні аграрного сектора та ефективність заходів є однією з невіршених проблем галузі.

Тому проблема дієвості механізму державного фінансування сільського господарства України в умовах євроінтеграції, оптимального поєднання ринкового та державного механізмів регулювання розвитку аграрного сектора сьогодні є надзвичайно актуальною. Для сільського господарства це система фінансово-кредитної, податкової, нефінансової та інформаційної підтримки галузі, що передбачає забезпечення національної продовольчої безпеки, пом'якшення негативного впливу природних та економічних ризиків, стимулювання діяльності різних організаційних форм господарювання на селі, збереження навколишнього середовища, досягнення гармонійного розвитку сільських територій і підвищення рівня сільської зайнятості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема державної підтримки сільського господарства завжди була актуальною. Зокрема, цьому питанню присвячені наукові розробки М. Дем'яненка [4], А. Діброви, О. Бородіної, Ю. Лупенка [4], О. Могильного, Т. Осташко, Б. Пасхавера, П. Саблука [4], Л. Тулуша [4; 8; 9] та ін. Вченими визнано, що державна підтримка як сукупність інструментів державного регулювання, які забезпечують сільськогосподарським виробникам прийнятні умови ведення діяльності розвивається за трьома основними формами, серед яких: пряма (прямі бюджетні виплати); непряма (бюджетні кошти носять стимулюючий характер); умовно-пряма (опосередкована) (через організаційно-економічні заходи, найчастіше прямо не пов'язані з аграрним сектором економіки). У проєкті Держбюджету на 2017 рік [6] визначені три джерела підтримки аграрного сектору України: кошти бюджету за загальним та спеціальним фондом, кошти кредиту Європейського банку розвитку, державні гарантії.

Мета. Метою дослідження є визначення дієвості механізму державного фінансування сільського господарства в умовах євроінтеграції.

Методологія досліджень. Вирішення поставлених у статті завдань здійснюється загальнонауковими методами. Дослідження спирається на чинну інформаційну, статистичну, нормативну та методичну базу, що містить методи, використання яких дозволяє систематизувати ряд явищ у процесі розвитку аграрної галузі, уніфікувати процедуру визначення ефективності державної допомоги за прямими та непрямими методами з врахуванням впливу різних факторів на обсяги державної підтримки.

Результати. Ефективність реформ визначається точкою перетину інтересів учасників реформ, стану аналізованої проблеми і стратегіями її розвитку. Євроінтеграція «відкриває нові можливості для вітчизняних аграріїв. Завдяки Угоді про асоціацію українські продовольчі товари зможуть вже найближчим часом вийти на європейський

ринку. ... Якщо в аграрному секторі ми хочемо досягти європейського рівня якості життя і, зокрема, якості харчової продукції, нам необхідно вчитися жити за європейськими правилами» [7].

Ряд експертів та вчених [4; 5; 7; 8] вважає, щоб інтегруватися у ЄС, Україні необхідно суттєво змінити процес реалізації економічної та фінансової політики у аграрному секторі. Потрібно фактично відмовитись від протекціоністських заходів у підтримці виробництва, експортно-імпортних операцій, дотримуватись вимог щодо рівного доступу всіх виробників до бюджетних ресурсів та ін.

Традиційно у бюджеті завжди закладались значні кошти на підтримку галузі, оскільки тут створюється суттєва частка валової доданої вартості (далі – ВДВ). На початку реформ витрати на підтримку аграрного виробництва в загальнодержавних витратах склали 3,7%; далі цей показник змінювався, у залежності від стану національної економіки та її поточних завдань: у 2002-2008 рр. складав у середньому 4,4%, а з 2009 р. із 2,6 % постійно знижувався – до 1,4 % у 2014 р., а у 2015 році склав лише 0,4% (з урахуванням змін, внесених до Державного бюджету). На 2016 рік затверджено 0,4%, а у проєкті Держбюджету-2017 заплановано 1,0%.

Фактичні видатки МАПіП не досягали планових показників, рівень виконання у 2012 році склав 34%, у 2013 році 57%, бюджет 2014 року виконано на 50%, а за 2015 рік – на 81%. Окрім того, для аналізу нами використано обсяг усього аграрного бюджету (видатки по МАПіП), тоді як на підтримку безпосередньо сільського господарства (заходи прямої бюджетної підтримки) спрямовується не більше половини аграрного бюджету. Аналіз цих тенденцій свідчить, що реально відбувається стрімка спадна тенденція обсягів фінансування і фактично припинення прямого бюджетного фінансування галузі (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка макроекономічних показників та бюджетної підтримки сільського господарства за 2010-2015 роки, млрд. грн.

Показники	Роки					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Валова додана вартість (ВДВ) сільського господарства (основні ціни)	82,9	110,0	113,2	132,4	160,5	236,0
Частка у ВДВ, %	8,4	9,4	9,0	9,9	11,8	11,9
Випуск продукції сільського господарства у фактичних цінах	189,4	253,6	261,8	307,0	371,2	544,2
Видатки на МАПіП	7,340	8,011	8,005	7,194	5,501	2,124
Видатки на МАПіП у бюджеті, %	2,4	2,4	2,0	1,9	1,3	0,36
Частка видатків МАПіП до ВДВ сільського господарства, %	8,80	7,27	7,06	5,45	3,44	0,90
Видатки на апарат МАПіП	4,976	4,330	4,294	3,613	2,637	0,526
Частка видатків апарату у видатках МАПіП, %	67,8	54,0	53,6	50,2	47,9	23,54
Кредитування	3213,7	2,792	2,232	0,632	0,021	0,381

Джерело: [2; 3].

Дані таблиці свідчать, що у частині макроекономічних показників частка галузі була і стабільно залишається досить суттєвою. Випуск продукції у фактичних цінах за

2010-2015 роки збільшився майже втричі, як і валова додана вартість галузі, тоді як загальноекономічна – лише вдвічі.

Фінансування аграрної галузі. Видатки на Міністерство агрополітики у 2015 році складають менше 30% рівня 2010 року, а їх частка по відношенню до ВДВ сільського господарства скоротилась з 8,8% у 2010 році до 0,9% у 2015 році, або на -7,9 пп. Видатки на апарат за вказаний період скоротились ще більше, і складають 11% рівня 2010 року. Їх частка у видатках Міністерства з 68% у 2010 році знизилась до 24% у 2015 році. Рівень кредитування галузі теж фінансується на рівні 10% у 2015 році.

Підтримка виробництва протягом 2010-2015 рр. здійснювалась за рядом програм бюджетних програм, які охоплювали понад 20 напрямків діяльності аграрних підприємств, хоч їх кількість поступово скорочувалась.

Якщо протягом 2012-2015 рр. фінансування аграрної галузі характеризувалось хронічним недофінансуванням та зменшенням обсягів бюджетної підтримки, то з 2015 року спостерігається повний занепад бюджетної підтримки сільського господарства. Видатки бюджету на аграрну галузь у загальних видатках Держбюджету стрімко скорочуються – якщо у 2014 році їх заплановано 1,43%, а фактично виконано 1,30%, то на 2015 рік заплановано лише 0,41% (29% рівня плану 2014 року та 32% від факту). По загальному фонду на МАПіП передбачено 1,76 млн грн, або 77%, по спеціальному – 0,68 млн грн, або 23%. Видатки у розпорядженні апарату Мінагрополітики на 2015 рік складають 0,89 млрд. грн. (у тому числі 0,21 млрд. грн. зі спеціального фонду, 23%), що складає менше 10% видатків, передбачених бюджетом 2014 року.

У 2015 році на Мінагрополітики¹ України були передбачені видатки в обсязі 1884,2 млн грн загального фонду, на кінець року спрямовано 1636,3 млн грн (87%), з них на фінансову підтримку заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів – 300,0 млн грн. По спеціальному фонду за цей же період передбачені видатки в обсязі 1588,4 млн грн, з них на підтримку розвитку підприємств АПК 94,0% від загального обсягу. Станом на року профінансовано 99,8 млн грн, або 6,3%.

*Кредитне забезпечення*². За статистичними даними Національного банку України, станом на 01.12.2015 кредити, надані підприємствам агропромислового комплексу склали близько 115,5 млрд. грн. Законом України “Про Державний бюджет України на 2015 рік” Мінагрополітики було передбачено видатки загального фонду за програмою 2801030 “Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів” з обсягом фінансування 300 млн. грн., які спрямовано до регіонів в повному обсязі. За підсумками року фактично використано кошти в сумі 290,6 млн. грн., залишок склав - 9,4 млн. грн.

Спрямовані бюджетні кошти дозволили здешевити кредити загальним обсягом 7,8 млрд. грн., в тому числі: 3,2 млрд. грн. – кредити, залучені у 2014 році та 4,6 млрд. грн. – кредити, залучені у 2015 році.

Кредитні кошти були залучені підприємствами на:

- витрати у галузі рослинництва – понад 5,2 млрд. грн., (66,9%);
- витрати у галузі тваринництва – майже 2,3 млрд. грн., (28,9%);
- закупівлю молодняку сільськогосподарських тварин та птиці – 282,9 млн. грн., (3,6%);
- інші витрати – 48,9 млн. грн, (0,6%).

Загальна кількість підприємств, які скористались у 2015 році програмою склала 630 підприємств, з них: 439 підприємств, які залучили кредити у 2015 році та 338 підприємств, які залучили кредити у попередні роки (147 підприємств залучили кредити,

¹ <http://minagro.gov.ua/node/20162>

² <http://minagro.gov.ua/node/17529>

як у 2015 році, так і у 2014 році).

Зокрема, за даними Мінагрополітики, у 2016 році заплановано наступний стан фінансування³ АПК. Законом України „Про Державний бюджет України на 2016 рік” (зі змінами) на Мінагрополітики передбачені видатки в обсязі 1615,4 млн грн із загального фонду.

Станом на 10.06.2016 Державною казначейською службою України виконавцям бюджетних програм спрямовано 573,5 млн грн, або 33 %. По спеціальному фонду передбачені видатки в обсязі 1879,3 млн грн, з них на підтримку розвитку підприємств АПК – 1424,6 млн грн (76,0 % від загального обсягу). Станом на 10.06.2016 Аграрному фонду України спрямовано 11,8 млн грн, або менше 1%.

Таким чином, сучасна система бюджетної підтримки розвитку сільського господарства України свідчить, що вона сформувалась як результат пристосування галузі до інституційних змін. Але оскільки ці зміни мали суто формальний характер, то у нових формах державної підтримки практично відтворювалася попередня схема фінансування сільськогосподарського виробництва, де головне місце відводилося великим господарським формуванням і лише номінально була допущена можливість доступу до ресурсів малих господарських форм.

Дослідники проблем фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки вказують на те, що економічне зростання стало політичним пріоритетом, тоді як заходи щодо розвитку соціальної сфери сільських територій нехтуються.

Причинами низької ефективності бюджетної підтримки є:

- вибірковість заходів підтримки, часта зміна бюджетних програм та порядків їх розподілу,
- незавершеність і необґрунтованість окремих заходів аграрної політики та механізмів державної підтримки сільського господарства,
- хронічне недофінансування програм бюджетної підтримки,
- ускладнений доступ до більшості бюджетних програм для малого бізнесу.

Дається взнаки і диспаритет цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, дефіцит бюджетних коштів, невизначеність перспектив оподаткування – уряд здійснює ревізію та вивчає можливість скасування податкових пільг для галузі, дорогі кредити для галузі, неврегульованість земельних відносин, загострення проблем внутрішньої та поглиблення світової фінансової кризи тощо.

*Непряма державна підтримка*⁴ за рахунок дії спеціальних режимів оподаткування існувала, починаючи з 1998 року за рахунок дії: спеціальних режимів оподаткування податком на додану вартість (режиму акумуляції коштів податку на додану вартість (термін дії був передбачений до 1 січня 2018 року); виплати за рахунок коштів податку на додану вартість переробних підприємств сум дотацій за реалізовані сільгосптоваровиробниками молоко та м'ясо в живій вазі (термін дії – до 1 січня 2015 року); фіксованого сільськогосподарського податку (з 1 січня 2015 року – єдиного податку четвертої групи) (безстроково). Непряма держпідтримка у вигляді таких спецрежимів складала 90% у загальному обсязі підтримки.

Загальний розмір непрямої держпідтримки за рахунок дії таких спецрежимів, за даними Мінагрополітики, лише у 2014 році становив близько 24,4 млрд. грн. (19,8 млрд. грн. – за рахунок спецрежиму акумуляції ПДВ; 0,8 млрд. грн. – за рахунок виплати дотацій за молоко та м'ясо; 3,8 млрд. грн. – за рахунок єдиного податку четвертої групи, а у 2015 році – близько 32 млрд. грн. (28,0 млрд. грн. - за рахунок спецрежиму акумуляції ПДВ; та 4,0 млрд. грн. - за рахунок єдиного податку четвертої групи) [5].

³ <http://minagro.gov.ua/node/18701>

⁴ <http://minagro.gov.ua/node/20445>

Необхідність розбудови системи державної бюджетної підтримки зумовлена потребами стабілізації виробництва та доходів у аграрному секторі економіки, залучення сільськогосподарських виробників до управління ризиками та стимулювання використання кращих здобутків технології сільськогосподарського виробництва.

Так, у 2016 році в Державному бюджеті закладена підтримка аграрного сектору через кредитування у сумі 3,0 млрд. грн. . Це складає близько 18% мінімальної потреби аграрної галузі, яку оцінюють від 20 до 40 млрд. грн. щорічно [5]. У зв'язку з стрімкими інфляційними процесами, нині потреба значно більша.

Таким чином, аграрним бюджетом передбачено низку заходів для розвитку потенціалу агропромислового комплексу. Частково вимоги по підвищенню ефективності уже враховуються – розроблена Державна програма розвитку аграрного сектора економіки до 2020 року, у якій обґрунтовано механізм та інструментарій формування цілісної системи бюджетних програм, спрямованих на забезпечення розширення спектру та доступності фінансових послуг для сільськогосподарських товаровиробників. Визначено необхідність формування таких програм, шляхом фінансування поточної господарської діяльності, розширення кредитних, лізингових та страхових і фондів важелів (інструментів). Також наявні Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року [4; 8] тощо.

На даний час бюджетна політика підтримки сільського господарства орієнтована на розвиток євроінтеграції. Європейські орієнтири надають цій політиці відповідний вектор розвитку та відкривають нові можливості для бюджетного планування. Очікується додаткові порівняльні переваги на агропродовольчому ринку, підтримка реальних товаровиробників у ніші малого та середнього підприємництва, відродження сільських територій у зв'язку з розвитком агровиробництва тощо. Змінюється і структура програм підтримки, обсяги їх фінансування та порядок залучення суб'єктами підтримки.

Зокрема, у проекті Державного бюджету України на 2017 рік [6] видатки Міністерства аграрної політики та продовольства заплановано в сумі 7,43 млрд. грн. , у тому числі 5,36 млрд. грн. загального та 2,07 млрд. грн. спеціального фондів у співвідношенні 72:28.

За останні роки таке фінансування було не пізніше 2013 року – 7,20 млрд. грн., з структурою за фондами 58:42, що гарантує у плановому періоді високу ймовірність виконання фінансування програм. Але планові видатки на апарат Міністерства зросли навіть проти 2013 року на 11% і склали 4,02 млрд. грн. При цьому їх структура зазнала значних змін: якщо у 2013 році видатки на підтримку сільського господарства склали 18%, то у 2017 році на них передбачено 92%.

Особливостями аграрного бюджету у 2017 році є те, що фінансування заходів підтримки малого підприємництва стало ключовим напрямом. Закладено нову програму 2801580 «Фінансова підтримка сільгоспвиробників» (на 1 га), кошти якої передбачені на підтримку невеликих (фермерських) господарств, які обробляють до 500 га, частка яких становить 86%, щоб вони могли виробляти більше продукції, здійснювати її переробку, освоювати нові технології. Але щодо нової програми, досі не розроблені ні її напрями, ні механізм. Загалом передбачається, що ця підтримка стосуватиметься лише нішевих товарів (садівництва, овочівництва, городництва, ягідництва, виноградарства, тощо).

За домовленістю з фракціями і комітетами, Урядом планується, що «ресурс на підтримку аграрного сектора буде на рівні 10 млрд. грн. , тобто збільшено (проти проекту) в два рази ... що дозволить сільгоспвиробникам створювати конкурентний на світових ринках продукт» [1], за рахунок інших джерел, які будуть узгоджені з депутатами і громадськими аграрними об'єднаннями.

Але для розв'язання проблеми поліпшення дієвості державного фінансування

треба запровадити масштабну державну програму, із залученням міжнародних фінансових організацій та місцевих органів влади та територіальних громад. У фінансовому забезпеченні важливу роль має відігравати розширення фінансово-кредитного ринку, вдосконалення фінансової інфраструктури, їх аграрна спрямованість, створення кооперативних банків, підтримка розвитку кредитних спілок, розвиток страхового аграрного бізнесу, гарантійних та інших фінансових установ. Уряд робить акцент на підтримку розвитку малого та середнього бізнесу. Великий бізнес наразі, сам диктує свої вимоги уряду та отримує значні бюджетні преференції.

Висновки і перспективи. Результати оцінки стану бюджетної підтримки сільського господарства свідчать про різновекторну спрямованість бюджетного фінансування за напрямками, які не виконуються через обмежені бюджетні ресурси. Фактично, за останні роки бюджетне фінансування здійснювалось за дуже мізерними обсягами, які не справляли суттєвого впливу за стан галузі. Реально державна підтримка здійснювалась за рахунок дії спецрежимів оподаткування галузі.

Проте, з 2016 року, на вимоги МВФ скорочується, а можливо й скасовується непрямая бюджетна підтримка сільського господарства, обсяги якої сягали понад 20 млрд. грн. щорічно. Тому дієвість механізму державної підтримки сільського господарства безумовно підлягає перегляду та реформуванню у відповідності до викликів. Процеси євроінтеграції щонайбільше впливають на цей процес – як за вимогами, так і за досвідом.

Тому для аграрного бюджету України відбувається поступовий перехід від надання виробничих дотацій до впровадження системи стимулювання розширеного виробництва, розвитку інфраструктури аграрного ринку – відповідно до взятих Україною зобов'язань перед СОТ та процесами євроінтеграції. Але оскільки обсяги підтримки в Україні незрівнянно менші, ніж в країнах-членах ЄС, то необхідні і суто внутрішні заходи підтримки сільського господарства, а не лише ті, які прийняті у зарубіжній практиці і на яких наполягає МВФ.

Фінансування сільського господарства здійснюється непропорційно його внеску в економіку – частка валової доданої вартості галузі більш як втричі вище частки видатків на галузь у загальному обсязі бюджетних видатків.

Обсяги державної фінансової підтримки за останні роки зменшились майже на 30%, причому найбільш суттєво – в частині надання бюджетних дотацій (чверть від рівня 2008 р).

Разом з тим, підтримка за рахунок спецрежиму ПДВ зросла майже у півтора рази. І реформа системи оподаткування передбачає повну відміну спецрежимів уже найближчим часом.

Бюджетна підтримка виробництва у сільському господарстві не справляє відчутного впливу на покращення його стану, не забезпечує умов конкурентного середовища, та не сприяє поліпшенню фінансового стану сільгоспвиробників.

На даний час метою державної підтримки розвитку сільського господарства є виділення його як особливої сфери державного регулювання та координації, зокрема для посилення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції та галузі сільського господарства в цілому; створення сприятливого середовища для іноземних інвестицій; покращення доступу на зовнішні ринки сільськогосподарських та продовольчих товарів, підвищення якості товарів і послуг, здешевлення вітчизняних та імпортованих товарів і послуг тощо.

Список використаних джерел

1. Гройсман пообещал в бюджете поддержку аграриям на 10 миллиардов // Электрон. аналог друк. вид. URL: <http://news.finance.ua/ru/news/-/387033/grojsman-poobeshhal-v-byudzheteh>

podderzhku-agrariyam-na-10-milliardov (дата звернення: 23.08.2016).

2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 17.08.2016).

3. Державне казначейство України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index> (дата звернення: 17.09.2016).

4. Лупенко Ю.О., Месель-Веселяк В.Я. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року. К.: ННЦ "ІАЕ", 2012, 182 с.

5. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <http://minagro.gov.ua/> (дата звернення: 23.09.2016).

6. Проект Держбюджету на 2017 рік №5000 від 15.09.2016. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032 (дата звернення: 23.09.2016).

7. Рутицька В. Як працює євроінтеграція і що вона дає аграріям? URL: <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/01/19/7029726/> (дата звернення: 23.09.2016).

8. Тулуш Л.Д., Радченко О.Д. Стратегічні напрями бюджетного регулювання розвитку агропромислового виробництва в Україні. Економіка АПК. 2012. № 10. С. 81-90.

9. Тулуш Л.Д., Радченко О.Д. Державна фінансова підтримка галузі тваринництва в умовах реформування спеціальних режимів оподаткування. Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. 2016. № 24. Т. 3. С. 219-230.

*Дата надходження статті до редакції: 10.07.2016
Прецезування 28.08.2016 Прийнято до друку: 21.09.2016*

Radchenko O.V.

*Ph.D. (in Economics), Senior Research Fellow
National Science Center "Institute of agrarian economy"
Kyiv, Ukraine*

E-mail: oxanarad@ukr.net

IMPACT ON INTEGRATION THE EFFECTIVENESS OF THE MECHANISM OF STATE SUPPORT FOR AGRICULTURE UKRAINE

Abstract

The study highlights the main approaches to the definition and formation of the effectiveness of the public funding of agriculture in Ukraine in terms of European integration. This problem is compounded again by international guidelines "dosing" methods and scope of state regulation of the industry.

The study used general scientific methods and techniques and empirical research methods: method of analysis and synthesis - in determining the components of the mechanism and instruments of state support; method of comparison and groupings - in determining the factors that affect the functioning of state support; methods of extrapolation and analogy in the development of measures to improve the mechanism of state support; economic and statistical methods, tabular methods - to determine the current trends in public support for agriculture

The main criteria for state support of agriculture in terms of reforming the system of tax incentives, Ukraine's cooperation with the IMF and European integration. The results of the analysis of conditions and events that led to change directions and volumes of state support in the budget for 2016.

To solve the problem of improving the efficiency of public funding is necessary to introduce a large-scale state program, with the assistance of international financial organizations and local authorities and local communities. In the financial provision should play an important role expansion of financial and credit markets, improving financial infrastructure, their agricultural focus, the establishment of cooperative banks, to support the development of credit unions, insurance agribusiness development, guarantee and other financial institutions.

Further areas of research in this subject can act forming techniques improve public support for agriculture, identify goals and indicators of that State support was given with the greatest impact and efficiency, contributed to the development of production of certain forms of farming and rural areas.

Keywords: *agrarian sector, government support, budget programs, the effectiveness of state support, the strategy of state support European integration.*

References

1. Hroysman poobeshchal v byudzhetе podderzhku ahraryyam na 10 myllyardov [Groisman promised budget support farmers 10 billion]. Retrieved from <http://news.finance.ua/ru/news/-/387033/grojsman-poobeshhal-v-byudzhetе-podderzhku-agrariyam-na-10-milliardov>.
2. State Statistics Service of Ukraine. Retrieved from : <http://www.ukrstat.gov.ua/http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
3. State Treasury of Ukraine. Retrieved from <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>.
4. Lupenko Yu.O., & Mesel'-Veselyak V.Ya. (2012). *Stratehichni napryamy rozvytku sil's'koho hospodarstva Ukrainy na period do 2020 roku* [The strategic directions of development of agriculture of Ukraine till 2020]. Kyiv: NSC "IAE".
5. Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine. Retrieved from <http://minagro.gov.ua/main/uk/index>.
6. Proekt Derzhbyudzhetu na 2017 rik №5000 vid 15.09.2016 [The draft state budget for 2017 №5000 of 15.09.2016] Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60032.
7. Rutytska, V. (2015). *Yak pratsyuye yevrointehratsiya i shcho vona daye ahrariyam?* [How does European integration and that it gives to farmers]. Retrieved from <http://www.eurointegration.com.ua/experts/2015/01/19/7029726/>
8. Tulush, L.D., & Radchenko, O.D. (2012). *Stratehichni napriamy biudzhethnoho rehuliuвання rozvytku ahropromyslovoho vyrobnytstva v Ukraini* [Strategic directions of budgetary regulation of agricultural production in Ukraine]. *Ekonomika APK, 10*, 81-90.
9. Tulush, L.D., & Radchenko, O.D. (2016). *Derzhavna finansova pidtrymka haluzi tvarynnytstva v umovakh reformuvannya spetsial'nykh rezhymiv opodatkuвання* [State financial support to the livestock industry in terms of reforming the special tax regimes] *Zbirnyk naukovykh prats' Podil's'koho derzhavnoho ahrarno-tekhnichnoho universytetu, Is.24, V.3*, 219-230.

Received: 07/10/2016

1st Revision: 08/28/2016 Accepted: 09/21/2016